

Låt inte världens länder hindra utländska direktinvesteringar

Dagens Industri den 17 februari 2010

Synen på utländska företag runt om i världen blir allt mer negativ och det finns flera tecken på en ökande grad av protektionism när det gäller multinationella företags utlandsinvesteringar. En rapport som presenteras i dag vid Institutet för näringslivsforskning, IFN, visar på en oroande förändring i länders politik gentemot utländska företag. För ett litet och perifert land som Sverige är det ytterst viktigt att denna utveckling uppmärksammas och motverkas. Sveriges ekonomi bygger till stor del på landets framgångsrika multinationella företag. Dessa företag har övervunnit begränsningen av en liten, inhemsk svensk marknad och har en allt större del av sin försäljning utomlands.

Ibland hörs åsikten att svenska företags etableringar utomlands är ett hot mot svensk ekonomi. Detta är fel. Svenska företags verksamhet utomlands har borgat för starka företag och har därigenom även gynnat verksamheten i Sverige. När företagen växer inter nationellt innebär det ökad produktivitet och stigande löner för svensk ekonomi och svenska lön tagare.

Mycket tyder på att hindren för utländska direktinvesteringar kommer att växa framöver. Många länder har de senaste åren byggt upp nya institutionella ramverk för att granska och godkänna utländska uppköp av inhemska företag.

Samtidigt är nationella regler för företagsförvärv ofta mycket diffusa. Det finns farhågor för att de kan komma att användas för att stoppa förvärv. I rapporten visas många exempel på tilltagande protektionism runt om i världen:

- I USA är det framför allt säkerhetspolitiska farhågor som har betonats. Infrastruktur, försvarsrelaterad industri och informationsteknik anses vara av vitalt intresse och utländska intressenter stängs ute.
- I Frankrike tvingas företag ta hem verksamhet och utländska företag har hindrats från att förvärva franska företag. Det sistnämnda ofta med hänvisning till en lag som stoppar sådana uppköp i industrier av speciell vikt för den franska ekonomin. Något förvånande har detta satt stopp exempelvis för övertagande av franska mejeriföretag.
- I Kina har ett antal sektorer helt stängts för utländska företag, och etableringar i andra sektorer stoppas när de av myndigheterna anses innebära ökad konkurrens för inhemska företag. Det är i dag ytterst svårt för utländska företag att köpa kinesiska företag och det skulle exempelvis knappast komma på fråga att Volvo skulle få tillstånd att förvärva det kinesiska bilföretaget Geely.

Utvecklingen är oroande, men än finns det tid att säkerställa öppenhet för utländska företagsförvärv. Det går inte att nog understryka hur viktigt det är att Sverige deltar i detta arbete. En naturlig start är att Sverige genom EU arbetar för en samlad ansats från världens ledare och av internationella organisationer.

Utfästelser om fortsatt öppenhet för utländska direkt investeringar måste också följas av praktisk handling. I dag är sådana utfästelser allt för ofta endast en läpparnas bekännelse.

Det internationella regelverket för utländska direktinvesteringar behöver förbättras. Till skillnad från när det handlar om internationell handel har världssamfundet ännu inte lyckats samordna gemensamma riktlinjer för hur utländska direktinvesteringar och utländska företagsköp ska behandlas.

De försök som har gjorts är ofullständiga och lämnar mycket stort utrymme för godtycke till individuella länder att genomföra diverse egna regleringar. Det är också problematiskt att det i allmänhet inte finns någon påföljd för brott mot öppenhet för utländska direktinvesteringar. För att säkerställa en fortsatt öppenhet för internationella företagsförvärv är det därför hög tid att frihandels- vänner i Sverige – politiker, näringslivsföreträdare, fackföreningar – allierar sig med internationella åsiktsfränder och vidtar kraftfulla åtgärder för att förhindra en ökad och förödande global protektionism.

Fredrik Sjöholm

chef, forskningsprogrammet Globaliseringen och företagen, IFN, professor, internationell ekonomi, Örebro Universitet